

Nationella kontaktpunkten för
ansvarsfullt företagande
Sverige

OECD:s riktlinjer och verktyg för ansvarsfullt företagande

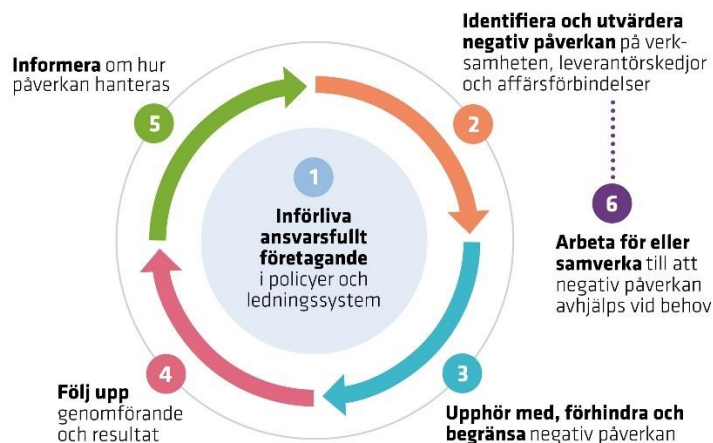
Ansvarsfullt företagande är en viktig fråga för svenska företag. Men hur långt sträcker sig ansvaret och vad kan man förvänta sig att ett företag ska ta ansvar för? OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande kan hjälpa till att besvara sådana frågor. Sverige tillträdde OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande 1976 och har inrättat en nationell kontaktpunkt för ansvarsfullt företagande. Riktlinjerna är flexibla i den meningen att de kan användas av små och medelstora företag samt multinationella koncerner oavsett var i världen de verkar, i alla branscher och sektorer. De internationella riktlinjerna är inte juridiskt bindande men sätter standarder för företags ansvar. OECD:s riktlinjer använder begreppet ”due diligence”, tillbörlig aktsamhet, för att hjälpa företag utveckla sitt arbete med ansvarsfullt företagande. Tillbörlig aktsamhet är en process för att identifiera, förebygga och hantera risker i företagets verksamhet och affärsförbindelser. OECD har även tagit fram vägledningar och verktyg som kan användas för att utveckla och stärka företagets processer och system för tillbörlig aktsamhet.

Vad är tillbörlig aktsamhet?

Målet med tillbörlig aktsamhet är först och främst att undvika att orsaka eller bidra till negativ påverkan på människor, miljö och samhälle, samt att försöka förhindra negativ påverkan som är direkt kopplad till företagets verksamhet, produkter eller tjänster genom affärsförbindelser.

När företaget inte kan undvika att medverka till negativ påverkan bör det med hjälp av tillbörlig aktsamhet kunna begränsa den, förhindra att den inträffar igen och, om möjligt, gottgöra den.

På OECD:s hemsida finns vägledningar för genomförande av tillbörlig aktsamhet, både generellt och inom vissa risksektorer som ex. textil, utvinningssektorn och jordbruk samt för vissa sektorer som institutionella investerare. Tillbörlig aktsamhet utförs i sex steg:

Nationella kontaktpunkten för ansvarsfullt företagande

I OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande fastställs formerna för en unik främjande- och klagomålsmekanism – de nationella kontaktpunkterna för ansvarsfullt företagande, NKP. NKP ska informera om riktlinjerna och främja tillämpningen av dem, samt vara ett forum för dialog i frågor om riktlinjernas implementering. Det är också en icke-juridisk klagomålsmekanism dit intressenter kan anmäla företag som de anser inte lever upp till OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande. NKP kan inte överpröva domstolsbeslut men kan avge rekommendationer och medla mellan parter. Sveriges NKP är en trepartssamverkan mellan stat, näringslivsorganisationer och fackliga organisationer. Näringslivet representeras av Svenskt Näringsliv, Teknikföretagen och Företagarna. Facken representeras av LO, Saco, TCO, Unionen, IF Metall och Sveriges Ingenjörer. Utrikesdepartementet är sammankallande i NKP. Ambassadören för hållbart företagande är ordförande.

Vad är en Nationell kontaktpunkt för ansvarsfullt företagande (NKP)?

Nationella kontaktpunkter för ansvarsfullt företagande är enheter vars mandat är att främja OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande och hantera ärenden som en icke-juridisk klagomålsmekanism. Hittills har 51 regeringar anslutit sig till riktlinjerna och har därmed åtagit sig att ha en NKP.

Ett unikt klagomålsystem

De nationella kontaktpunkterna för ansvarsfullt företagande har i uppdrag att hantera klagomål om huruvida multinationella företag lever upp till rekommendationerna i OECD:s riktlinjer. Det kan vara klagomål relaterade till bl.a. mänskliga rättigheter, arbetstagares rättigheter, internationella miljöstandarder och anti-korruption i svenska företag eller deras affärsförbindelser. NKP kan bistå parterna för att underlätta dialog, öka förståelse och, om parterna vill, nå en överenskommelse. De nationella kontaktpunkterna för ansvarsfullt företagande ska göra ett slutligt utlåtande när processen är avslutad. De kan också ge rekommendationer. Den svenska nationella kontaktpunkten för ansvarsfullt företagande publicerar inledande bedömningar och slutliga utlåtanden på sin hemsida.

Hur fungerar hanteringen av ett klagomål till NKP?

1. Första bedömning

NKP bedömer om frågorna som tagits upp uppfyller kriterierna för fortsatt granskning. NKP accepterar fallet eller publicerar ett uttalande som kan förklara varför de inte accepterar fallet.

2. Stöd

NKP ger stöd genom dialog och medling till båda parter i syfte att lösa problemen.

3. Slutligt uttalande

I slutet av processen publicerar NKP ett utlåtande om de frågor som tagits upp i ärendet, det stöd som NKP har erbjudit, resultatet och ger ev. rekommendationer.

Vilka slags klagomål inkommer till de nationella kontaktpunkterna?

- Majoriteten handlar om mänskliga rättigheter, arbets- och anställningsförhållanden och miljö.
- De flesta av fallen är inom tillverkningssektorn.
- NKP:er har handlagt hundratals ärenden i över 100 länder.

- Fackföreningar och civilsamhällesorganisationer gör flest anmälningar.
- Ungefär en tredjedel av alla ärenden som granskas i NKP leder till ändringar i den interna företagspolicyn.

Här kan du hitta mer information om den svenska NKP:n och OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande och vägledning för tillbörlig aktsamhet.

Nationella kontaktpunkten för ansvarsfullt företagande (NKP)

- Svenska nationella kontaktpunkten: [Nationella kontaktpunkten för ansvarsfullt företagande - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/om-regeringen/ansvar/ansvarsfullt-foretagande)
- Procedurregler för svenska nationella kontaktpunkten: [procedurregler-for-den-svenska-nationella-kontaktpunkten.pdf \(regeringen.se\)](https://www.regeringen.se/om-regeringen/ansvar/ansvarsfullt-foretagande/procedurregler-for-den-svenska-nationella-kontaktpunkten)
- OECD:s samlingssida för nationella kontaktpunkter: [National Contact Points for the OECD Guidelines for Multinational Enterprises - OECD](https://oecd.org/multi-national-contact-points)

OECD:s riktlinjer och vägledning

- OECD:s riktlinjer för multinationella företag om ansvarsfullt företagande: [MNE Guidelines - Organisation for Economic Co-operation and Development \(oecd.org\)](https://oecd.org/multi-national-guidelines)
- Samlingssida för OECD:s vägledningar: [OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct - OECD](https://oecd.org/multi-national-guidance)
- OECD:s vägledning för tillbörlig aktsamhet: [OECD-Due-Diligence-Guidance-for-Responsible-Business-Conduct.pdf](https://oecd.org/multi-national-guidance)

Övrigt

- OECD:s e-utbildning i ansvarsfullt företagande: [Guidelines for MNEs - Organisation for Economic Co-operation and Development \(oecd.org\)](https://oecd.org/multi-national-guidelines)
- Riskverktyg för upphandlingar: [Identifiera hållbarhetsrisker i leveranskedjan | Upphandlingsmyndigheten](https://www.mvrisicochecker.nl/)
- Norska nationella kontaktpunktens verktyg för ansvarsfullt företagande: [RBC Compass – a useful tool – Ansvarlig Næringsliv \(responsiblebusiness.no\)](https://www.responsiblebusiness.no/)
- Nederländskt verktyg för att identifiera risker i leverantörskedjan: [Home | CSR Risk Check \(mvorisicochecker.nl\)](https://www.mvrisicochecker.nl/)